

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Toezichtkader

Beroepsonderwijs en
volwasseneneducatie
2010

Werkwijze van het
inspectietoezicht

Toezichtkader

Beroepsonderwijs en
volwasseneneducatie 2010

Werkwijze van het inspectietoezicht

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Algemene uitgangspunten	5
3	Werkwijze toezicht	7
	Eerste orde toezicht: fase 1	7
	Tweede orde toezicht: fase 2 en 3	9
	Maatwerk in toezicht	11
	Beoordeling van de opbrengsten	12
	Openbaarmaking via internet	12
4	Op weg naar integratie van onderwijs- en examentoezicht	14
	Bijlagen	16
I	Waarderingskader bve 2009 Onderwijskwaliteit	16
II	Waarderingskader bve 2009 Examenkwaliteit	20

1 Inleiding

Goed onderwijs is belangrijk voor Nederland. Als Inspectie van het Onderwijs waarborgen wij de kwaliteit van het onderwijs, ook in het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie (bve). Wij spreken ons uit over de kwaliteit van het onderwijs en de examens in de instellingen, en waar verbetering nodig is, geven wij dat aan, zodat alle leerlingen en studenten in Nederland de kans krijgen zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Wij houden onafhankelijk toezicht en maken onze bevindingen openbaar. Maar we zijn vooral betrokken: het is niet alleen onze taak om de kwaliteit te beoordelen, maar ook om de sector en de instellingen te stimuleren om de beste kwaliteit te leveren.

Deze brochure beschrijft kort het toezicht op onderwijskwaliteit en examens, en u leest hoe onze werkwijze eruit ziet.

Een verandering is dat we overgaan naar een integrale aanpak van het toezicht. We bekijken de kwaliteit van het onderwijs, de examens en de financiële rechtmatigheid zoveel mogelijk in samenhang met elkaar. Dat lukt niet in één keer, we werken geleidelijk toe naar geïntegreerd toezicht vanaf 2012.

De algemene uitgangspunten voor ons toezicht lichten wij toe in hoofdstuk 2. De fasering van het toezicht en onze werkwijze vindt u in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 behandelt de integratie van het onderwijs- en examentoezicht.

Deze brochure is gebaseerd op de officiële versie van het Toezichtkader bve 2009 en de Aanvulling 2010 op het Toezichtkader bve 2009.

Deze kaders en meer informatie zijn te vinden op: www.onderwijsinspectie.nl.

2 Algemene uitgangspunten

Instellingen waarvoor het toezichtkader bve geldt

Ons toezichtkader bve geldt voor de gehele bve-sector. Wij houden toezicht op onderwijs en examinering bij roc's, aoc's, vakinstellingen, examen- instellingen en niet bekostigde instellingen voor mbo. Toezicht op examens en toezicht op onderwijs zijn momenteel nog anders van opzet.

Publieke verantwoording staat centraal

Bij het houden van toezicht gaan wij steeds uit van de publieke verantwoording van de instellingen zelf. Het jaarverslag van de instelling is hierbij een heel belangrijke informatiebron. Daarin staan immers de jaarrekening, gegevens over de geleverde prestaties en toelichtingen daarop.

Eigen verantwoordelijkheid voorop

Wij gaan er vanuit dat het bestuur zelf staat voor kwaliteit, voor het monitoren van eigen kwaliteit en voor het uit eigen beweging, of door ons toezicht ter hand nemen van verbeteringen.

Als wij bij een instelling tekortkomingen signaleren, doen we een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van die instelling. We houden rekening met informatie die het bestuur zelf aanlevert. Dat kan de uitkomst zijn van een eigen onderzoek van het bestuur, maar ook van een externe audit, certificering of accreditatie.

De zelf aangeleverde informatie dient voldoende relevant, actueel en betrouwbaar te zijn.

Toezicht op onderwijs: Terughoudend waar mogelijk, verscherpt waar nodig

Het toezicht op het onderwijs is risicogericht opgezet. Bij instellingen en opleidingen waar het goed gaat, ziet u ons weinig en is ons toezicht terughoudend. Daar voeren wij een eenvoudige controle uit en stellen wij geen verder onderzoek in, wij noemen zo'n eenvoudige controle basistoezicht.

Bij instellingen en opleidingen waar wel tekortkomingen zijn vastgesteld houden wij op een intensievere manier toezicht. Bij onderwijs van zwakke of onvoldoende kwaliteit of een zwakke financiële positie wordt het toezicht verscherpt.

Als de kwaliteit onvoldoende is maken wij afspraken om de kwaliteit te verbeteren. In het uiterste geval kan de minister sancties opleggen. Dat is in alle gevallen maatwerk. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met realistische hersteltermijnen.

Toezicht op examens: Steekproef

Sinds 2007 oefenen wij ook toezicht uit op de kwaliteit van de examens in het mbo. Dit is niet risicogericht, maar op basis van een jaarlijkse steekproef van opleidingen bij elke instelling. Daardoor is het mogelijk om vast te stellen hoe het landelijk staat met de examenkwaliteit.

Tot nu toe beoordeelden wij de examens apart van de kwaliteit van de opleidingen en ook in 2010 doen wij nog aparte onderzoeken en komen er verschillende rapportages. Beide beoordelingen groeien de komende jaren echter naar elkaar toe. Onze beide vormen van toezicht zullen uitmonden in een *geïntegreerd risicogericht toezicht onderwijs en examens* per 1 januari 2012.

Integrale aanpak

Wij bekijken het onderwijs, de examens en de financiële rechtmatigheid zoveel mogelijk in samenhang. Van instellingen die met problemen op meerdere vlakken kampen, vragen wij een samenhangend plan van aanpak. Wij stellen dan ook een samenhangend toezichtplan op.

3 Werkwijze toezicht

Ons toezicht op bve-instellingen kent een eerste en een tweede orde verdeeld over drie fasen.

Onder het eerste orde toezicht vallen in fase 1: a. de risicoanalyse onderwijskwaliteit en b. het steekproefonderzoek examens.

Onder de tweede orde vallen fase 2 en 3. Respectievelijk onderzoek en interventies.

Het eerste orde toezicht geldt generiek voor alle instellingen. Het tweede orde toezicht vindt alleen plaats als daar een reden voor is.

Eerste orde toezicht: fase 1

a. Risicoanalyse onderwijskwaliteit door bronnenonderzoek

Wij gebruiken diverse bronnen om na te gaan of de kwaliteit van het onderwijs in orde is, of de wettelijke regels worden nageleefd en of de continuïteit van de instelling is gewaarborgd. De belangrijkste bronnen zijn de opbrengstgegevens van het meest recente cursusjaar en het jaarverslag van de instelling (bij niet bekostigde instellingen het verslag van werkzaamheden).

Verder kunnen er bij ons signalen binnenkomen over mogelijke tekortkomingen in het onderwijs, de examens of de financiële rechtmatigheid. Voorbeelden daarvan zijn: berichten in de pers, vragen en klachten van deelnemers of ouders, ook als die binnengekomen zijn bij het ministerie en tips van klokkenluiders. Deze signalen wegen wij mee bij de risicoanalyse en nemen wij op in het dossier van de instelling.

Signalen van klokkenluiders leiden altijd tot actie. Doorgaans nemen we contact op met de instelling om te vragen wat er aan de hand is. Bij ernstige en acute situaties kunnen we direct zelf een onderzoek instellen.

b. Steekproefonderzoek examenkwaliteit

In deze eerste fase beoordelen wij ook de kwaliteit van de examens bij een steekproef van opleidingen per instelling.

Tot 2012 worden de examens nog beoordeeld aan de hand van een jaarlijkse

steekproef. Wij beoordelen of de exameninstrumenten voldoen aan de landelijke eisen, het gaat daarbij om: het juiste niveau van de examens, wordt getoetst wat getoetst moet worden en is het examen betrouwbaar.

Bij onderzoek op de instelling voeren we gesprekken met de examencommissie, het management van de instelling, de toetsconstructeurs en de beoordelaars. We onderzoeken het vertrouwen van het beroepenveld, de deugdelijkheid van de afname en beoordeling, de kwaliteitsborging en de wettelijke vereisten. In enkele gevallen observeren we steekproefsgewijs de examensituaties.

Na afloop van het onderzoek stellen we een rapport van bevindingen op over de examens van de onderzochte opleidingen per instelling. Opleidingen met onvoldoende examenkwaliteit krijgen een waarschuwing en een hersteltijd van een jaar. Na dat jaar komen wij onderzoeken of de kwaliteit nu voldoende verbeterd is. Als de examenkwaliteit dan nog steeds onvoldoende is, kan de examenlicentie voor de opleiding worden ingetrokken.

Examenleveranciers

Bve-instellingen kunnen exameninstrumenten en examendiensten (zoals de beoordeling en afname) inkopen bij examenleveranciers. In 2010 onderzoeken we de ingekochte exameninstrumenten wanneer deze behoren bij opleidingen in de steekproef van een onderwijsinstelling. Het oordeel over een instrument geldt dan voor alle andere opleidingen die hetzelfde instrument (mits ongewijzigd) gebruiken. Begin 2011 maken we een overzicht openbaar met een beoordeling van de ingekochte en onderzochte instrumenten.

Erkenning verworven competenties (evc)

Wij doen vanaf 2010 geen onderzoek meer naar evc-procedures ten behoeve van opname van evc-aanbieders in het evc-register. Wel beoordelen we deze procedures als ze tot een diploma leiden van een opleiding in de steekproef die onder de loep wordt genomen.

Jaarlijks gesprek met bestuur of directie

De eerste fase (zie hiervoor) sluiten we af met een gesprek met het bestuur van de instelling. Na het bronnenonderzoek, de risicoanalyse voor de onderwijskwaliteit en de beoordeling van de kwaliteit van de examens maken we jaarlijks met het bestuur van de bve-instelling de balans op.

Tweede orde toezicht: fase 2 en 3

Fase 2: Onderzoek indien nodig

Als het vermoeden bestaat dat de onderwijskwaliteit of de financiën op een bepaald punt tekort schiet, maken we een inschatting van het bestuurlijk vermogen van de instelling. Heeft het bevoegd gezag de mogelijke tekortkomingen zelf al gesignaleerd? Hoe hebben ze dat gedaan? Waar blijkt dat uit? Zijn er al maatregelen genomen?

Als dit het geval is, kunnen we besluiten om eerst de eigen maatregelen van de instelling af te wachten.

Als het bestuurlijk vermogen minder ontwikkeld is, verrichten we een onderzoek naar mogelijke tekortkomingen in de kwaliteit. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het waarderingskader (zie bijlage I).

Het onderzoek kan onder meer bestaan uit documentenanalyse, observatie van onderwijssituaties, gesprekken met deelnemers, personeel en management van de instelling.

We leggen de uitkomst van het onderzoek vast in een rapport van bevindingen. Het concept wordt binnen zes weken na het onderzoek naar het bestuur gestuurd. Het bestuur kan binnen twee weken reageren op feitelijke onjuistheden. Indien de instelling het niet eens is met het rapport, kan een eigen zienswijze als bijlage opgenomen worden.

Deze rapporten, eventueel voorzien van een eigen zienswijze van de instelling, verschijnen vier weken na vaststelling op internet

Afhankelijk van onze bevindingen kunnen we onderzoek doen naar de kwaliteit van management en personeel. Dit onderzoek dient om inzicht te krijgen in de oorzaken van de tekortkomingen en leidt niet tot een oordeel over de kwaliteit van management en personeel.

In het jaarlijkse gesprek met het bestuur brengen wij tenslotte ook nog eventuele themaonderzoeken ter sprake. Dit zijn onderzoeken naar risicovolle thema's met een maatschappelijke of politieke prioriteit, zoals schooluitval, doorlopende leerlijnen of de invoering van competentiegericht onderwijs. Onderzoeken aan de hand van thema's voeren wij doorgaans bij meerdere instellingen tegelijk uit. Deze onderzoeken nemen we ieder jaar op in het Jaarwerkplan van de inspectie.

Fase 3: Interventies

a. Interventies bij onderwijskwaliteit

Ons onderzoek naar de kwaliteit van onderwijs kent drie mogelijke uitkomsten: het onderwijs is van voldoende, zwakke of zeer zwakke (oftewel onvoldoende) kwaliteit.

Voldoende kwaliteit

Als het onderwijs van voldoende kwaliteit is, ondernemen wij, na de terugkoppeling aan het bestuur, verder geen actie: het toezicht is dan terughoudend (basistoezicht).

Zwakke kwaliteit

Als de kwaliteit van het onderwijsproces óf het niveau van de opbrengsten niet aan de normen voldoet, is er sprake van zwak onderwijs. Er volgt dan een aangepaste vorm van toezicht, waarbij wij na circa een jaar opnieuw onderzoek doen naar de zwakke punten. Eventueel kunnen we tussentijds de voortgang van de verbeteringen monitoren. Zijn er veel of ernstige tekortkomingen dan vragen wij om een verbeterplan. Wij nemen de acties op in ons toezichtplan.

Als blijkt dat de tekortkomingen daarna voldoende hersteld zijn, valt de opleiding weer onder het basistoezicht.

Als er nog steeds sprake is van een tekortschietend onderwijsproces, beschouwen wij de kwaliteit als onvoldoende (zeer zwak). Er volgt dan een melding aan de minister, die een waarschuwing kan geven. In dat geval krijgt de instelling een tweede periode verbeterijd. De duur daarvan kan afhangen van de aard van de tekortkoming, en kan korter of langer dan een jaar duren. Bij bijvoorbeeld achterblijvende opbrengsten zal de verbeterperiode langer dan een jaar kunnen zijn: het verhogen van het opleidingsrendement is soms immers een kwestie van jaren.

Is bij het tweede onderzoek de kwaliteit nog niet verbeterd, dan kan een sanctietraject volgen waarbij de licentie (en bij bekostigde instellingen de bekostiging) kan worden ingetrokken.

Zeer zwakke kwaliteit (onvoldoende)

Als de kwaliteit van het onderwijsproces én het niveau van de opbrengsten niet aan de normen voldoen, is er sprake van 'zeer zwak onderwijs'. Er volgt dan een

aangepaste vorm van toezicht, waarbij na circa een jaar een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaatsvindt. Bij zeer zwakke kwaliteit moet de instelling altijd een plan van aanpak voor de verbeteringen opstellen, en monitoren wij tussentijds de voortgang ervan.

Ook melden we de onvoldoende kwaliteit direct aan de minister, die de instelling kan waarschuwen.

Als na de verbeterperiode blijkt dat de tekortkomingen zijn hersteld, valt de opleiding weer onder het basistoezicht.

Als blijkt dat zowel de opbrengsten als het onderwijsproces nog onvoldoende kwaliteit hebben, kan de minister nog een jaar verbeterijd toekennen of direct een sanctie opleggen. De sanctie kan inhouden dat de licentie voor de opleiding wordt ingetrokken. Bij bekostigde instellingen kan de bekostiging worden opgeschort of ingetrokken.

Indien óf de opbrengsten, óf het onderwijsproces hersteld zijn, krijgt de instelling (in de regel) een jaar de gelegenheid om de laatste verbeteringen aan te brengen. Lukt verbeteren niet, dan kan er een sanctietraject volgen.

b. Interventies bij examenkwaliteit

Hierbij kennen we twee mogelijkheden: basistoezicht als de examens aan de standaarden voldoen en een jaar verbeterijd als dat niet het geval is; de examenkwaliteit is dan onvoldoende.

Als na de verbeterperiode blijkt dat de tekortkomingen zijn hersteld, valt de opleiding weer onder het basistoezicht.

Als blijkt dat de examens nog onvoldoende kwaliteit hebben, kan de minister direct een sanctie opleggen. De sanctie kan inhouden dat de examenlicentie voor de opleiding wordt ingetrokken.

Maatwerk in toezicht

Door het samenvoegen van het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs, de examens en de financiële rechtmatigheid, ontstaat een integraal beeld van de kwaliteit van een bve-instelling. Daarbij zien we steeds beter dat er grote

verschillen zijn in de ontwikkeling van de bve-instellingen. Wij willen in het toezicht recht gaan doen aan deze verschillen.

Bij instellingen die hebben laten zien dat zij hun kwaliteit onder controle hebben, voeren wij twee jaar lang een beperkte risicoanalyse uit zonder nadere informatie van de instelling op te vragen en zonder langs te komen. Wij baseren onze risicoanalyse op opbrengstgegevens, jaarverslag en signalen. Ook houden we (in beginsel) twee jaar lang geen examen-onderzoek.

Het voordeel hiervan is dat instellingen worden beloond die de kwaliteit onder controle hebben, en dat wij het toezicht kunnen toespitsen op instellingen die nog verbeteringen moeten doorvoeren. Dit systeem van gedoseerd toezicht voeren we in de loop van 2010 in.

Beoordeling van de opbrengsten

In 2010 beoordelen we welke opbrengsten de bekostigde instellingen hebben behaald in het cursusjaar 2008/2009. We kijken daarbij naar de behaalde diploma's. Als indicatoren gelden de gebruikelijke bronnen, zoals het jaarresultaat en het diplomaresultaat. We hanteren per kwalificatieniveau een norm voor de beoordeling van de opbrengsten: op elk niveau beschouwen we de opbrengsten van 30 procent van de opleidingen onvoldoende en 70 procent als voldoende. In 2009 zijn we gestart met het ontwikkelen van een nieuwe indicator voor toegevoegde waarde. Dit vindt plaats in nauwe samenwerking met de MBO Raad en de AOC Raad.

Het grote voordeel van de indicator is dat ook rekening gehouden wordt met het instroom-niveau en achtergrondkenmerken van de deelnemers. In 2010 besluiten we of we deze nieuwe indicator zullen gebruiken bij het toezicht. Zo ja, dan zal dit voor het eerst gebeuren in het toezichtjaar 2011, dus over de opbrengsten van 2009/2010.

Openbaarmaking via internet

We hebben de kwaliteitskaart voor alle sectoren sinds 2009 omgezet in een toezichtkaart. De toezichtkaart is in te zien op onze website. Op deze kaart is per opleiding te zien welke toezichtvorm van kracht is, en waarom.

Als er geen basis- maar aangepast toezicht is, is ook te zien of het gaat om een tekortkoming in de onderwijskwaliteit of in het naleven van wet- en regelgeving. Als er tekortkomingen zijn, staat er een link naar het inspectierapport waar te

lezen is om wat voor tekortkomingen het gaat. Dit geldt zowel voor onvoldoende onderwijs- als examenkwaliteit.

Februari 2010 is begonnen met het online plaatsen van een overzicht van opleidingen met onvoldoende kwaliteit van het onderwijs (zeer zwakke opleidingen) en/of van de examinering. Deze overzichten worden maandelijks geactualiseerd.

We hebben het voornemen in het najaar 2010 instellingsprofielen op internet te publiceren. Hier geven we per instelling de belangrijkste prestaties wat betreft de opbrengsten, de kwaliteit van onderwijs en examens en de financiële situatie weer.

4 Op weg naar integratie van onderwijs- en examentoezicht

Wij oefenen toezicht uit op de kwaliteit van het onderwijs en op de kwaliteit van de examens in het mbo. Tot nu toe werden beide typen toezicht apart uitgeoefend. Beide beoordelingen groeien de komende jaren naar elkaar toe. Dit moet uitmonden in een geïntegreerd risicogericht toezicht onderwijs en examens per 1 januari 2012.

Er vinden in 2010 al enkele pilots plaats met geïntegreerd toezicht van onderwijs- en examenkwaliteit. Ook in 2011 voeren we dergelijke pilots uit. Ze worden regelmatig geëvalueerd waarbij ook de instellingen worden betrokken. Dit moet leiden tot een standaardwerkwijze die in 2012 algemeen toegepast zal worden.

In 2010 ontwikkelen wij een methode waarmee 'op afstand', op grond van nog nader te omschrijven informatiebronnen, een inschatting gemaakt kan worden van de examenkwaliteit. Deze nieuwe methode zal toegepast worden vanaf 1 januari 2012.

Achtergrondinformatie over toezicht op onderwijs en examinering in het mbo

Op de website van de Inspectie van het Onderwijs:
www.onderwijsinspectie.nl vindt u de volgende documenten:

Algemeen

- Toezichtkader bve 2009
- Aanvulling voor 2010 op het Toezichtkader bve 2009

Toezicht op onderwijs in het mbo

- Waarderingskader bve 2009
- Toelichting waarderingskader bve 2009
- Beoordeling opbrengsten bekostigd mbo 2009

- Beoordeling opbrengsten niet bekostigd mbo 2009
- Grenswaarden risicoanalyse opbrengsten toezichtronde 2009
- Indicatoren voor opbrengsten

Toezicht op examinering in het mbo

- Rapporten examenleveranciers 2009
- Examinering in het mbo – veel gestelde vragen en antwoorden
- Normenbundel exameninstrumentarium
- Plan van aanpak onderzoek examenleveranciers
- Steekproef Examenonderzoek
- Zelfbeoordeling examinering

Bijlagen

I Waarderingskader bve 2009 Onderwijskwaliteit

---

1 Wettelijke vereisten

Er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten

---

criterium

1.1 Wettelijke vereisten

Er wordt voldaan aan de wettelijke vereisten inzake toegankelijkheid, inrichting van het onderwijs, taken, rechtsbescherming, klachtenregelingen, examens, meldingen bij afwezigheid en uitschrijving, en personeel.

2 Opbrengst

De opleiding realiseert een voldoende opbrengst

---

criteria

2.1 Jaarresultaat

Er is een jaarresultaat op onderscheiden niveaus die voldoet aan de vastgestelde norm.

2.2 Diplomaresultaat

Er is een diplomaresultaat op onderscheiden niveaus die voldoet aan de vastgestelde norm.

2a Opbrengst educatie

Het programma realiseert een voldoende opbrengst

---

criterium

2a.1 Opbrengst educatie

Er is een succesvolle uitstroom met het oog op het in de onderwijsovereenkomst gestelde doel die voldoet aan de vastgestelde norm.

3 Programma

De inrichting en uitvoering van het programma zijn doelmatig en zorgvuldig

---

criteria

3.1 Samenhang

Het programma zowel in de instelling als in de praktijk biedt voldoende kader, is inhoudelijk en didactisch samenhangend en is afgestemd op de eindtermen / kwalificatiedossiers, waaronder de leer- en burgerschapscompetenties.

3.2 Maatwerk

Het programma komt tegemoet aan verschillen in onderwijsbehoeften, onder andere als gevolg van voorafgaand en vervolgonderwijs en biedt ruimte voor keuzes van deelnemers.

3.3 Programmatijd

Het gerealiseerde programma brengt voor de deelnemers een doelmatige studiebelasting met zich mee.

3.4 Voorzieningen

De uitvoering van het programma wordt ondersteund door adequate materiële en informatievoorzieningen.

---

4 Leerproces

Het leerproces is doelmatig en stimulerend

---

criteria

4.1 Leertijd

De deelnemers zijn op de leermomenten in de instelling en in de praktijk in voldoende mate aanwezig en aan het leren.

4.2 Didactisch handelen

De werkvormen zijn samenhangend, stimulerend, afgestemd op de eindtermen / competenties en het didactisch concept, en bieden ruimte voor het ontwikkelen van zelfstandigheid.

4.3 Begeleiding in de inselling

De deelnemers worden in hun individuele leerproces tijdens onderwijsactiviteiten in de instelling effectief en stimulerend begeleid, waarbij de begeleiding is afgestemd op de mate van zelfstandigheid.

4.4 Beroepspraktijkvormgeving

De deelnemers en de bedrijven worden voldoende voorbereid op de bpv, de deelnemers worden effectief en stimulerend door de instelling en het bedrijf begeleid en verrichten werk dat past bij de richting en het niveau van de opleiding.

---

5 Trajectbegeleiding

Deelnemers worden zorgvuldig in hun schoolloopbaan begeleid

---

criteria

5.1 Intake

Deelnemers ontvangen een zorgvuldige voorlichting, intake en plaatsing met een actieve uitwisseling met relevante scholen of instanties.

5.2 Studieloopbaanbegeleiding

Deelnemers krijgen vanaf hun aanmelding een zorgvuldige individuele begeleiding bij het vormgeven van de eigen loopbaan, bij de voortgang van de studie, bij keuzeprocessen, bij doorstroom, persoonlijke problemen en bij dreigend schoolverlaten.

5.3 Zorg deelnemers specifieke behoeften

Deelnemers met specifieke zorgbehoeften ontvangen voldoende hierop toegesneden zorg.

5.3 Samenwerking

Voor risicodeelnemers wordt ten behoeve van preventie en interventies structureel samengewerkt met ketenpartners.

---

6 Omgang en veiligheid

Deelnemers bevinden zich in een respectvolle en veilige omgeving

---

criteria

6.1 Bejegening

Deelnemers en personeel gaan zowel in de instelling als in de praktijk zorgvuldig en respectvol met elkaar om.

6.2 Veiligheid

Deelnemers ervaren zowel in de instelling als in de praktijk voldoende sociale, emotionele en fysieke veiligheid.

---

1 Systematische kwaliteitszorg

Er is sprake van stelselmatige beoordeling, verantwoording en verbetering van de kwaliteit van geleverde prestaties.

1.1 Kwaliteitszorg

De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig en mede aan de hand van toetsbare doelen beoordeeld en verantwoord en waar nodig op grond van toereikende maatregelen verbeterd.

1.2 Beoordeling

De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig beoordeeld met betrokkenheid van belanghebbenden en onafhankelijk deskundigen.

Normering

Normering naleving:

Aan elke wettelijk vereiste moet voldaan worden. Bij sommige bepalingen vloeit de norm direct uit de wet voort. Voor enkele bepalingen zijn er nadere omschrijvingen (bijvoorbeeld onderwijstijd).

Normering thema opbrengsten:

Deze normering (uitgaande van gemaakte afspraken over de indicatoren en nog te maken afspraken omtrent het percentiel en relatieve dan wel absolute norm) wordt in een aparte notitie opgenomen, als aanvulling op het toezichtkader.

Normering thema onderwijsproces, exclusief examens:

Bekostigd onderwijs

Er zijn 14 criteria, waarvan 5 normcriteria welke meer gewicht hebben¹ :

- 3.1.1 Samenhang
- 3.1.2 Maatwerk
- 3.2.1 Leertijd
- 3.2.3 Begeleiding in de instelling
- 3.2.4 Beroepspraktijkvorming

Hiervoor gelden in 2009, evenals in 2008, twee regels:

- Er kunnen maximaal 2 normcriteria onvoldoende zijn. Bij 3 of meer onvoldoende normcriteria is het onderwijsproces onvoldoende.
- Er kunnen in totaal maximaal 4 criteria onvoldoende zijn. Bij 5 of meer onvoldoende criteria is het onderwijsproces onvoldoende.

Normering kwaliteit onderwijs

Hiervoor worden de uitkomsten van de thema's opbrengsten en onderwijsproces als volgt gewogen:

- Indien het thema opbrengsten óf het themaonderwijsproces tekortschieten in kwaliteit, is er sprake van zwakke kwaliteit.
- Indien één van beide thema's langdurig tekortschiet, dan is er sprake van zeer zwak onderwijs, dat wil zeggen onderwijs van onvoldoende kwaliteit in de zin van de wet.
- Indien de thema's opbrengsten en onderwijsproces beide tekortschieten is er eveneens sprake van zeer zwak onderwijs, dat wil zeggen onderwijs van onvoldoende kwaliteit in de zin van de wet.

De criteria bij kwaliteitszorg worden wel beoordeeld, maar wegen niet mee in het eindoordeel over de kwaliteit van het onderwijs.

Normering rechtmatigheid bekostiging

Hiervoor gelden wettelijke eisen waar de instelling aan moet voldoen. De accountantsverklaringen geven hier blijk van:

- juistheid inschrijvingen per 1 oktober
- juistheid verstrekte diploma's tussen 1 oktober en 30 september
- voldoen aan 300/850 urennorm

Voor het beoordelen van de onderwijskwaliteit van het niet bekostigd onderwijs is een aangepast waarderingskader en normering beschikbaar.

¹ Er zijn normcriteria aangewezen om te voorkomen dat een onvoldoende op al deze belangrijke onderwerpen gecompenseerd kan worden door voldoende op alle andere onderwerpen.

II Waarderingskader bve 2009 Examenkwaliteit

Standaard 1

Het beroepenveld heeft vertrouwen in de examenkwaliteit

---

criterium

Het representatieve beroepenveld heeft voldoende vertrouwen in de kwaliteit van de examinering.

Standaard 2

De deskundigheid van betrokkenen is geborgd

---

criterium

De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de deskundigheid van de betrokkenen bij examinering.

Standaard 3

Het exameninstrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomeisen

---

criteria

-
1. De exameninstrumenten dekken de kwalificatievereisten die zijn aangegeven in het eindtermendocument of het kwalificatiedossier.
  2. De cesuur van ieder exameninstrument ligt op een niveau waarop de deelnemer gemiddeld voldoet aan de vereisten die in de examinering zijn verwerkt.

Standaard 4:

Het exameninstrumentarium voldoet aan de toetstechnische eisen

---

Criteria

-
1. Informatie deelnemer vindt plaats over inhoud, duur, tijdstip van examinering, afnamecondities en beoordeling en cesuur.
  2. Afnamecondities zijn kenbaar en duidelijk.
  3. Beoordelingsvoorschrift De beoordeling van de deelnemer is objectief.

Standaard 5:

De examenprocessen van afname, beoordeling en diplomering zijn deugdelijk

---

Criteria

-
1. De afname verloopt deugdelijk.
  2. De beoordeling verloopt deugdelijk.
  3. Diploma's en certificaten worden op deugdelijke gronden afgegeven.
-

Standaard 6:

De examenkwaliteit is voldoende geborgd

---

 criterium

De examencommissie vergewist zich met een gepaste frequentie en grondigheid van de integrale kwaliteit van de examinering.

Standaard 7:

De instelling voldoet aan de wettelijke vereisten rondom examinering

---

 criterium

Naleving wettelijke vereisten.

Normering

De kwaliteit van de examinering is voldoende wanneer vijf van de zeven standaarden voldoende zijn, waaronder in elk geval 3, 4, 5 en 7. Deze normering geldt voor zowel eindtermgerichte als competentiegericht opleidingen.

De normering vindt direct op het niveau van de standaard plaats. Per standaard wordt een oordeel uitgesproken op een tweepuntsschaal (onvoldoende-voldoende) met een duidelijke grens tussen onvoldoende en voldoende. Per standaard is een beschrijving gemaakt van het oordeel 'voldoende': de zogenoemde portretten (zie het Toezichtkader bve 2009). De examenkwaliteit van een opleiding voldoet in voldoende mate aan de betreffende standaard als de examenkwaliteit overeenkomt met het bijbehorende portret of portretten in geval van meer criteria. Per standaard dient aan alle bijbehorende criteria te worden voldaan. In het geval de examenkwaliteit niet overeenkomt met het portret dan wel portretten of indien het onbekend is of de examenkwaliteit overeenkomt met het portret dan wel portretten (het kan niet worden aangetoond), voldoet het examen in onvoldoende mate aan de standaard. Deze portretten vormen het referentiekader voor de beoordeling.

Colofon

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 | 3500 GS Utrecht
www.onderwijsinspectie.nl

2010-23 | gratis
ISBN: 978-90-8503-200-7

Postbus 51-nummer: 22DW2010G218
Exemplaren van deze publicatie zijn te bestellen bij Postbus 51: bel 0800-8051 (gratis) of kijk op www.rijksoverheid.nl. De medewerkers zijn op werkdagen telefonisch bereikbaar van 08.00 tot 20.00 uur.

© Inspectie van het Onderwijs | april 2010